

МЕНИНГ БИРИНЧИ ИШИМ

Инкор этиб бўлмас далиллар

Асака шахрига кирверишда муқташам бино — коллеж қад ростлаган. Сентйбр. Уқиш бошланганига икки ҳафта бўлди. Коллежнинг чап тарафи пахтазор. Даланинг бир чети чуқурлик.

Белгиларига кўра суриштирув жараёнида қизчанинг автобусдаги ҳамроҳи аниқланди. Қамбар чўлок шахар бозориди тиланчилик қилиб юрар, лекин сўнгги пайтларда кўринмай қолганди.

Бобур Усмонов Асака туман прокуратурасида энди иш бошлаган эди. Туман прокурори Султонали Йўлбарсов ИИБ ходимлари билан воқеа жойига этиб борди.

У билан Сафарали юзлаштирилганда хайдовчи уни таниб кўрсатма берди. Бироқ Қамбарали «менга тўхмат қилаяпти» деб оёғини тираб олди.

Асака паррандачилик фабрикаси атрофида яшовчи фуқаролар автобусда шарҳга катнашади. Уларнинг орасида бир неча киши Қамбарали автобусда бир қизчани тиззасига ўтказиб кетганини тасдиқлашди.

Авалло, қизчанинг кимлигини аниқлаш лозим эди. Текозр суриштирув жараёнида Андижон шахрида бедарак йўқолган айнан уша ёшдаги қизчага қидирув эълон қилинган маълум бўлди.

— Бозорда уни кўриб юрардим. Уша кунни хўрозқанд олиб бериб, ўйнатиб келаман деб алдадим. Коллеж ёнида автобусдан тушириб, дала четидаги чуқурликка бошладим.

Жасад топилаган жойга лўйилар тез-тез бориб туриши, калава қолдиқларини олиб кетиши аниқланган, шаҳар ва унинг атрофида ашаб, бозорларда тиланчилик қилувчилар ўрганила бошланди.

— Тезор-тергов гуруҳи раҳбари Абдуҷамол Турғуновдан терговнинг нозик, қўлланмаларда учрамайдиган жиҳатларини ўргандим, — дейди Бобур. — Баъзан ишга бутунлай алоқаши йўқдай ҳолат жиноятни фаш этишда асосий воситага айланади.

Тамхинан уша кунлари бозор ёнида автобусга чиққанди. — эслади у. — Отаси билан эди шекилли. Қирқ-қирқ беш ёшларда, юпун кийинган, бир кўзи кўр... Ха, яна оқсоқланиб юривди.

Айни чоғда Бобур Усмонов Андижон шахар прокуратурасида терговчан лўғаниби, малласини ошириб бораёпти.

Исроил ИБРОХИМОВ, «НУҚУҚ» муҳбири

YOSH TERGOVCHILARGA TAVSIYA

Кўчада жиноят содир қилинганда дейлик. Уйнинг деразасидан ташқарини томоша қилиб тасодифан жиноятни кўриб қолган боладан бошқа гувоҳ йўқ.

гувчи унинг ёши, умумий тараққиёт даражаси, характери ва хулқ-атвори ҳақида етарли маълумот тўплаши зарур.

Жиноят иши билан шуғулланаётган терговчининг боши қотган. Нима қилиш керак?...

қувчи унинг ёши, умумий тараққиёт даражаси, характери ва хулқ-атвори ҳақида етарли маълумот тўплаши зарур. Бу маълумотларни терговчи мактаб, ўқувчунга ёки боланинг яқин одамларидан олиши мумкин.

Боланинг кўрсатма бера олиш қобилияти унинг умумий ва психологик ривожланишига боғлиқдир. Шунинг учун воқеа етмаган гувоҳларнинг психологикасини назарда тутиб сўроқ қилиш лозим.

Безъан кичик ёшдаги гувоҳлар жинларидан, ўқувчунга ёки синф раҳбаридан уялиб очик кўрсатма бера олмайдилар. Бу ҳолда педагогни бошқа мактабдан чақириб олиш мумкин, гувоҳга таниш бўлмаган мутахассиснинг қатнашиши яхшироқ натижа бериши эҳтимолдан холи эмас.

Воёга етмаган гувоҳни сўроқ қилишга тайёргарлик қўришда терговчи унинг ёши, умумий тараққиёт даражаси, характери ва хулқ-атвори ҳақида етарли маълумот тўплаши зарур.

Боланинг кўрсатма бера олиш қобилияти унинг умумий ва психологик ривожланишига боғлиқдир. Шунинг учун воқеа етмаган гувоҳларнинг психологикасини назарда тутиб сўроқ қилиш лозим.

Воёга етмаган гувоҳни сўроқ қилишга тайёргарлик қўришда тер-

БОЛАЛАРНИ СЎРОҚ ҚИЛИШ

говчи унинг ёши, умумий тараққиёт даражаси, характери ва хулқ-атвори ҳақида етарли маълумот тўплаши зарур.

қувчи унинг ёши, умумий тараққиёт даражаси, характери ва хулқ-атвори ҳақида етарли маълумот тўплаши зарур.

Воёга етмаган гувоҳни сўроқ қилишга тайёргарлик қўришда тер-

говчи унинг ёши, умумий тараққиёт даражаси, характери ва хулқ-атвори ҳақида етарли маълумот тўплаши зарур.

«...Ёрдан берингла! Ойимни ўлдириб кўяди!». Ёрим кечадаги бу чинкириқдан кўнй-қўшнилар уйғониб кетди.

Файзулла Хайдаров ЎзМУнинг ҳуқуқшунослик факультетини тугатиб, Тошкент шаҳар Хамза тумани прокуратурасида иш ўрганувчи-терговчи вазифасида иш бошлаган. Айни пайтда терговчи.

— Барибир ўйнашинг билан бирга ўлдираман, — дерди жаҳл билан Бахтиёр кўшни хонадаги юз-кўзи қон, афтодохол хотини Зебога.

Ноўрин рашк

«Ниқуқ» газетасида «Менинг биринчи ишим» руқнида берилган мақолаларни қизиқиб ўқийман.

Муаллиф

— Барибир ўйнашинг билан бирга ўлдираман, — дерди жаҳл билан Бахтиёр кўшни хонадаги юз-кўзи қон, афтодохол хотини Зебога.

бориб, унинг кимлар билан гаплашишини ҳам зиндан қузатиб юрган.

— Ўзингизни босинг, кўшни. Пичоқни менга беринг, — бурюди Норбой ака.

— Бу оила тўрт-беш йил олдин ҳавас қилгудек эди. Хайронман, кўз тегдими? Бахтиёр ҳам ишларди. Зебо ҳам эридан нолимасди.

— Ушбу жиноятнинг терговчи менга топширилди. Ишини хотинининг жонига қасд қилган Бахтиёр Бахромонови сўроқ қилишдан бошладим.

— Юқорида айтилганидек, оилавий жоғроға ноўрин рашк сабаб бўлган.

— Эрим ишламагандан кейин мен нима қилай? — дейди жабрдийда.

Терговда Б.Бахромонови қилимиши жабрланувчи ва гувоҳларнинг кўрсатмалари ҳамда тиббий экспертизани ҳулосаси асосида тасдиғини тоғди.

— Икки фарзандни едириб-ичиришининг ўзи бўлмайдилар, албатта.

Файзулла Хайдаров, Хамза туман прокуратураси терговчиси

Узоқ суҳбатлардан сўнг шу нарса маълум бўлдики, оиладаги нотинчликнинг сабаби ноўрин рашк экан.

— Эши 16 дан юқори бўлган гувоҳлар кўрсатма беришдан бош тортса ёки ёлгон кўрсатма берса жиноий жаъобгарликка тортилиши ҳақида огоҳлантирилади.

— Эри билан воёга етмаганларни сўроқ қилишнинг объектив бўлишини таъминлайдиган махсус ўқимча процессуал алоқаларга эга.

— Воёга етмаган шахсларни сўроқ қилишнинг ўзига хос услублари бўлганлиги туфайли тайёргарлик

қабул қила олмайдилар. Шу туфайли хулқан заиф одамларнинг салбий ҳаракатларини маълумлайдиган пайтлар ҳам бўлиб туради.

Воёга етмаган шахсларни сўроқ қилишда терговчи улар билан психологик контакт ўрнатили, улардан ҳаққоний ва тўла маълумот олиши, фақат жиноятни текшириш билангина қиёланмаслиғи, балки бу уларнинг тақдирини тўғри ҳаққилишига ҳамқаратилганини тушултириши лозим.

Сўроқ қилинувчига муллойим, хайрихоҳларча муомага қилинмас, унинг кўнглига йўл топиб қўйин бўлади ва тўри кўрсатма олиш мумкин бўлмай қолади.

Сўроқ боланинг ёши, умумий саввясиси ва психологик хусусиятига мос равишда суҳбат тарихидаги ўтказишлари ҳам мумкин. Бола жиноятда иштирокчи бўлса, унга катта ёшдаги айбланувчилар босим ўтказиши ёки ҳаётига ҳавф солиши мумкинлигини ҳисобга олиб терговчи тегишли чораларни қўриши ва унинг ҳавфсизлиғи таъминланишини айтиши керак.

Одил ХОЛИКОВ, Республика Бош прокуратураси Қонуқчилики мустаҳкамлаш муаммолари ва прокурор-тергов ходимларининг малласини ошириш маркази катта ўқитувчиси

